

borut juvanec

3 arhitektura slovenije

vernakularna arhitektura, osrednji pas

architecture of slovenia

vernacular architecture, central part

borut juvanec

3 2 4 5

arhitektura slovenije
vernakularna arhitektura, osrednji pas

architecture of slovenia
vernacular architecture, central part

Overview

Univerza v Ljubljani

Založba i2

Ljubljana 2011

Borut Juvanec
ARHITEKTURA SLOVENIJE 3
Vernakularna arhitektura, osrednji pas
ARCHITECTURE OF SLOVENIA 3
Vernacular Architecture, Central part

oprema, oblikovanje in prelom
Domen Zupančič

lektoriranje
Karmen Sluga

prevajanje
Martin Cregeen, angleški teksti
Mark Wollrab, nemški izvleček
Hélène Erjavec, francoski izvleček

fotografije
Borut Juvanec
Domen Zupančič

predgovor
prof. dr. Peter Fister

naslovnica spredaj
Brezovica na Bizeljskem, repnice 2010
naslovnica zadaj
Storžev grič, 2010

izdala
i2 Družba za založništvo, izobraževanje in raziskovanje d.o.o., Ljubljana
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo

za založbo
Iztok Hafner

tisk
IMPRESS d.d.

Knjigo je kot znanstveno monografijo podprla Javna agencija za knjigo RS.

Natisnjeno 700 izvodov.
Prvi natis. Prva izdaja.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

72.031.4(497.4)

JUVANEC, Borut
Arhitektura Slovenije. 3, Vernakularna arhitektura, osrednji pas
= Architecture of Slovenia. [3], Vernacular architecture, Central
part / Borut Juvanec ; [prevajanje Martin Cregeen, Mark Wollrab,
Hélène Erjavec ; fotografije Borut Juvanec, Domen Zupančič ;
predgovor Peter Fister]. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : i2 :
Fakulteta za arhitekturo, 2010

ISBN 978-961-6348-67-6 (i2)

252852480

Ljubljana, 2011
Maloprodajna cena je 36,50 €.

© 2011, Založba i2
Vse pravice pridržane.

Brez pisnega soglasja založbe i2 d.o.o. je prepovedano reproduciranje, javna priobčitev, predelava ali kakršnakoli druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku vključno s fotokopiranjem ali digitalizacijo. Tako ravnanje predstavlja kršenje avtorskih pravic.

Pregled / Overview

vsebina

contents

Predgovor	7	<i>Preface</i>
Pregledna karta	8	<i>Map of Slovenia</i>
Vernakularna arhitektura, teorija 3	9	<i>Vernacular Architecture, Theory 3</i>
Objekti, predstavitve, Osrednji pas	47	<i>Objects, presentation, Central part</i>
Domačija		<i>Farmstead</i>
Bivalna hiša		<i>Residential house</i>
Hiša z gospodarskim delom		<i>House with auxiliary parts</i>
Gospodarsko poslopje, hlev, 'marof'		<i>Auxiliary buildings, stockhouse, 'marof'</i>
Klet		<i>Cellar</i>
Kašča		<i>Granary</i>
Vodnjak, štirna		<i>Well, 'štirna'</i>
Mlin		<i>Mill</i>
Žaga		<i>Sawmill</i>
Kozolec		<i>Kozolec</i>
Senik		<i>Haybarn</i>
Sušilnica		<i>Drying house</i>
Koruznjak		<i>Corn house</i>
Čebelnjak		<i>Apiary</i>
Klopotec		<i>Wind rattle</i>
Preža		<i>Hunting tower</i>
Opečne mreže		<i>Brickwork screen</i>
Znamenje		<i>Shrine</i>
Detajli		<i>Details</i>
Zemljanka, repnica		<i>Earth house, 'repnica'</i>
Pralnica		<i>Laundry</i>
Opekarna		<i>Brickworks</i>
Slovarček	157	<i>Glossary (Slovene)</i>
Indeks	179	<i>Index</i>
Viri	183	<i>Bibliography</i>
Izvleček, Abstract, Auszug, Résumé	187	<i>Abstract, Auszug, Résumé</i>

predgovor

prof. dr. Peter Fister

Tretja monografija »Arhitektura Slovenije – vernakularna arhitektura, osrednji pas« nadaljuje predhodni dve in tako nastaja ne le celovita predstavitev posameznih regij v slovenskem izvenmestnem prostoru, ampak hkrati posebna oblika razumevanja pojavnosti in vrednotenja vernakularne arhitekture tudi v širšem prostoru Evrope in celo izven nje. Če sta prvi dve predstavljali najprej osnovne sestavine, pojavnost, posebna merila za oblikovanje, tipološke značilnosti in tehnološke posebnosti, je v tretji poudarek na povezavi med kulturo bivanja in arhitekturo. Teoretično izhodišče, kakor je ta del zasnovan, je misel enega najpomembnejših arhitekturnih teoretikov 20. stoletja, Bruna Zevija, ki pravi: »Arhitektura je oblikovan prostor z določeno vsebino in ta vsebina je človek« (Zevi B. Pogledi na arhitekturo). To pa je za razumevanje vse arhitekture, ne le vernakularne, lahko edino merilo, ki omogoča resnično spoznanje, kaj je ta »oblikovani prostor = arhitektura« skozi preteklost in v določenem okolju ter s tem v odnosu do človeka, ki ga je gradil, predstavljal in kakšne so njegove vrednote.

Razliko od vse preveč globalnih meril, ki današnjega človeka z njegovimi posebnimi potrebami in merili ne upoštevajo več kot merilo za arhitekturo in ki zato ustvarjajo ne le anonimno in odtujeno arhitekturo, ampak oblikujejo celo posebno nasilje nad njegovo lastno kulturo bivanja, je namreč mogoče spoznati prav v okvirih vernakularne arhitekture preteklih generacij. To so tiste posebne vrednote, ki so resnično omogočile graditeljem (in arhitektom...), da so v nastajanje, ohranjanje in razvoj stavbarstva vključevali tudi ustvarjalnost človeka-uporabnika, ki je bil tako njegova resnična vsebina in s tem tudi merilo. Za ta del teoretične razlage je morda v slovenskem prostoru res najbolj primeren osrednji del Slovenije, kjer se je v preteklosti na tem območju srečevalo največ vplivov in pobud iz srednje ter deloma zahodne, vzhodne in južne Evrope. Hkrati s temi vzori pa je vendarle nastajala skozi stoletja dolgo in vedno znova tudi posebna identiteta oblikovanja stavbarstva, saj lahko združimo te rezultate tako v območju vernakularne kot visoke avtorske arhitekture.

Predstavitve ter analize izhodiščnih ali vzporednih vzorov od načinov bivanja preko tehnoloških in likovnih rešitev pa vse do simbolnih sestavin kot so razložene v teoretičnem delu monografije, so zato pomembne za celovito razumevanje stavbarstva, ki združuje tako anonimno kot stilno ali avtorsko arhitekturo. Obenem opozarjajo na nujnost ponovnega upoštevanja merila človeka in njegovih posebnih zahtev za kulturo bivanja, na njegovo hkratno povezanost s preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo, na ustvarjalnost človeka, ki je enako pomembna v povezavi s širokim prostorom in z njegovimi regionalnimi kot tudi z lokalnimi merili. Ker teoretičnim ugotovitvam lahko sledimo v konkretnem prostoru in jih spoznavamo na posameznih predstavljenih vzorcih ohranjene kulturne dediščine vernakularne arhitekture osrednjega dela Slovenije, tudi tretja monografija o arhitekturi Slovenije postavlja pred nas in pred prihodnost zahtevo po nujni ohranitvi vrednot, ki so jih predniki ustvarili v našem prostoru. Materialno ohranjena dediščina sama po sebi ne bi dovolj dokazovala, kako naj tudi v bodoče nastaja grajeno okolje za bivanje, ampak ji je potrebno na vsak način dodati še njeno razumevanje, njene vrednote, kot je to v publikaciji oblikovano. Tako razumljene monografije, ki bodo predstavile našo deželo v celoti, naj bi v prihodnosti postale eden od učbenikov za razvoj kvalitetnega bivalnega okolja v našem prostoru.

preface

The third monograph »Architecture of Slovenia – Vernacular Architecture, Central Belt« is a continuation of the previous two and thus creates not only an overall presentation of individual regions of rural Slovenia but, at the same time, also provides a special form of understanding the phenomenon and evaluating vernacular architecture in the wider European space, and even beyond it. While the first two monographs presented first the basic constituents, the appearance, specific criteria of design, typological characteristics and technological particularities, the stress in the third is on the connection between the culture of living and architecture. The theoretical starting point of how this part is planned is the idea of one of the most important 20th century theoreticians of architecture, Brno Zevi, who says: »Architecture is the design of space with a particular content and this content is man« (Zevi B., Views of Architecture). This can be the only criterion for understanding all architecture, not just vernacular, which enables true understanding through the past and in a specific environment and thus in relation to man, who built it, what this »design of space= architecture« represented and what are its values.

The difference from all excessively global criteria, which modern man with his special needs and criteria no longer respects as criteria for architecture, and thus creates not only anonymous and alienated architecture but even specific violence against his own culture of living, in other words, can be recognised precisely within the framework of the vernacular architecture of past generations. These are the special values that really enable the builder (and architect), in creating, preserving and developing architecture, also to include the creativity of man-the user, who was thus its true content and thus also criterion. The central part of Slovenia is perhaps the most suitable part of the country for this aspect of the theoretical interpretation, in which the most influences and initiatives from central and, partially, western, eastern and southern Europe, have come together. At the same time, over the course of centuries and always afresh, an individual identity of designed architecture was created, since we can combine these results in both the field of vernacular and in high, authorial architecture.

Presentations and analyses of the starting points or parallel models, from ways of living through technological and artistic solutions all the way to symbolic elements such as are explained in the theoretical part of the monograph, are therefore important for an overall understanding of architecture, which combines both anonymous and stylistic or authorial architecture. At the same time, they draw attention to the need to respect once more the measure of man and his particular requirements for the culture of living, his simultaneous link to the past, present and future, to the creativity of man, which is equally important in connection with the broader space and with regional and also local criteria. Because we can follow the theoretical findings in a specific space and recognise them in the presented individual examples of the preserved cultural heritage of vernacular architecture of the central part of Slovenia, the third monograph on the architecture of Slovenia confronts us and the future with the demand for the urgent preservation of the values that our forebears created in our space. The materially preserved heritage in itself would not demonstrate sufficiently how we should create the built environment in the future; an understanding of it, its values must be added, as is provided in this publication. Such comprehensible monographs, which present our country in entirety, should in the future become essential reading for the development of a quality living environment in our space.

Pregled
Ove
Nov

Vernakularna arhitektura

Teorija 3

Vernacular Architecture

Theory 3

Pregled / Overview

Uvod

Introduction

Najpreprostejša arhitektura, ki ni bila namenjena ne bogovom, ne kraljem in ne mrtvim, pač pa navadnim ljudem za vsakodnevno bivanje in delo, je vernakularna arhitektura. Ni delo profesionalcev, ki so poznali materiale, tehnologije, tehnike in velike arhitekture preteklih časov in so do teh spoznanj prišli v šolah. Vernakularna arhitektura je delo skromnih razmer, malih zahtev. Ampak - najpomembneje je to, da to ni mala, nepomembna, neopazna ali grda, slaba arhitektura.

Paul Oliver iz Oxforda, kot vodilni strokovnjak za to vrsto, je napisal: (this architecture) 'was so little known we don't even have a word for it' (Oliver 2003: 11). Ta arhitektura je bila tako malo poznana, da nimamo niti besede zanjo.

Nekdaj so rekli, da je 'ljudska'. Pa se izkaže, da ni vedno ne 'od' ljudstva in ne vedno 'za' ljudstvo. Rekli so ji 'vaška', pa 'podeželska, ruralna', a včasih imajo vasi več urbanega, mestnega kot nekatera mesta. Rekli so ji 'domorodska', celo 'plemenska', a v Evropi že dolgo ni več domorodcev in ne plemen. Te oznake nosijo pridih slabšalnosti, podcenjevanja. Tudi danes.

Te arhitekture ne omenjata ne Platon iz klasične Grčije in ne rimski mislec Vitruvij, ki razmeroma na široko razpravljata o problemih klasične, 'pomembne' arhitekture.

Oliver piše, da oznaka 'vernakularna arhitektura ali vernacular architecture', ki jo danes uporabljamo v veliki večini jezikov, izhaja iz dela 'Remarks on Gothic Architecture / Opombe ob gotski arhitekturi', ki ga je napisal Giles Gilbert Scott sredi devetnajstega stoletja (Oliver 2003: 12).

O tej arhitekturi teče beseda v tej knjigi.

Danes so vsi napor strokovnjakov s področja ruralne arhitekture usmerjeni v oblikovanje sistema, ki bi omogočal sestav elementov včerašnje arhitekture z današnjo. S tisto arhitekturo, ki naj predstavlja okvir našega življenja, bivanja in dela. Arhitektura ni umetniško delo, ki je popolno, nedosegljivo in neponovljivo: arhitektura ni govorjenje o njej, ni planiranje in ne projektiranje, niti gradnja in ne zgrajena

The simplest architecture, which was not intended for the gods, nor kings, nor the dead, but for ordinary people for everyday life and work, is vernacular architecture. It is not the work of professionals who were familiar with materials, technologies, techniques and the great architecture of the past and who achieved this knowledge in schools. Vernacular architecture is the work of modest circumstances, small demands. However, what is most important is that it is not small, unimportant, unnoticeable or ugly, bad architecture.

Paul Oliver from Oxford, as the leading expert in this field wrote: (this architecture) 'was so little known we don't even have a word for it' (Oliver 2003: 11).

It was formerly called 'folk architecture', but it is not always either 'of' people or even 'for' people. It has been called 'village' and 'rural' but villages sometimes have more urban architecture than some towns. It has been called 'native', even 'aboriginal', but there have long ceased to be either natives or aboriginals in Europe. These designations carry a taint of inferiority, a low estimation. Even today.

Such architecture is mentioned by neither Plato from classical Greece nor the Roman thinker Vitruvius, who discuss relatively broadly questions of classical 'significant' architecture.

Oliver writes that the designation 'vernacular architecture', which is used today in the great majority of languages, derives from the work 'Remarks on Gothic Architecture', written by Giles Gilbert Scott in the middle of the nineteenth century (Oliver 2003: 12).

This book is concerned with such architecture.

All the efforts of experts in the field of rural architecture today are directed at creating a system that enables the composition of elements of yesterday's architecture with today's; architecture that provides a framework for our life, dwelling and work. Architecture is not artistic work that is complete, unreachable and unrepeatable: architecture is not talking about it, it is not planning and not projecting. It is not construction and not the constructed building. Architecture is living in the building; it is living with it. Architecture is never complete and never final.

stavba. Arhitektura je bivanje v zgradbi, je življenje z njo. Arhitektura ni nikoli dokončana in nikoli dokončna.

Lepota ali estetika je vidni doživljaj te arhitekture; a le, če je ta arhitektura logičen sestav funkcije, konstrukcije in oblike. To je vedel že Vitruvij.

Zato pri današnji arhitekturi ne moremo uporabljati tipike kar tako: analizira jo lahko strokovnjak posamičnih področij, ki lahko išče izvore, razvoje, variante ... Ta princip so uporabljali veliki arhitekti pri svojih delih, ki so spreminjali svet. Oliver omenja F. L. Wrighta, Loosa in druge. Še nekaj jih je.

Najpomembnejša značilnost vernakularne arhitekture ni recept, pač pa red. Red predstavlja izročilo, pravilo, ki prinaša določen rezultat.

Končni cilj je aktivna enotnost konstrukcije, funkcije in izgleda, skladnosti. Pri tem vsi elementi funkcionirajo in se v končni fazi nadgrajujejo. Noben element ni pomembnejši od drugega, delujejo le v sklopu, kjer se dopolnjujejo.

Danes je drugačen svet od včerajšnjega, drugačne so možnosti, pa tudi zahteve: tehnologija in tehnika omogočata nove možnosti, nove dimenzije uporabe, delovanja in izgleda.

Elemente dediščine, izročila, nostalgije ali istovetnosti lahko danes vključujemo v arhitekturo le na enem področju, na področju vizualnosti; ne v vsebini in ne v konstrukciji ali v funkciji, le v obliki. Oblika je pogled na arhitekturo, a istočasno tudi odraz notranjosti, delovanja in učinka.

V tem se stavbarstvo loči od arhitekture: medtem ko je zgradba problem zase - prav tako pomemben problem - je arhitektura sklop zasnove, ideje, zbiranja informacij in njihovo razumevanje, je idejni projekt, izvedbeni, je gradnja, je umeščanje vsebine v objekt in v okolje, arhitektura je predvsem življenje in delo, ki ju nudi. Znotraj sebe in v skladu z okoljem in z drugimi. Šele potem je arhitektura dobra, uspešna.

Vseskozi govorim o skladnosti. Prav v tem je bistvo: dobra arhitektura - tako nova kot stara - izgleda vedno manjša kot je, ne izstopa in ni 'drugačna'.

Zato izstopajoče, strupeno rumene hiše, oranžne ali celo vijoličaste, pa take s stolpi in stolpiči, niso imenitnost. So neumnost.

Pasivnemu, naravnemu okolju se dobra arhitektura podreja, z aktivnim sodeluje.

Definicija arhitekture je: to je sestav zahtev uporabnika, možnosti, ki jih nudi narava in zmožnosti graditelja, da ti dve kategoriji uskladi v največji možni meri. Estetika je rezultat teh dveh kategorij.

Zahteve uporabnika, ki je običajno tudi investitor, so želje in potrebe tistega, ki ve, kaj hoče, ki ve, kaj bo potreboval in česa ne, ki si lahko naloži le tako veliko gradnjo, kot jo potrebuje in kot jo bo lahko vzdrževal.

Možnosti narave so tiste okoliščine, ki dovoljujejo izrabo materialov, njihovo obdelavo in tehnologijo ter seveda cilj rezultata, to je arhitekture same. Gre torej za naravne materiale ali za materiale, ki jih človek obdela tako, da jih izboljša (Oliver 2003:12) - le primer: žgana opeka namesto surove je trdnjša, obstojnejša, stabilnejša in končno

Beauty, or aesthetics, is the visual experience of such architecture; but only if this architecture is a logical composition of function, construction and form. Vitruvius already knew this.

So typical elements cannot be used ad hoc in today's architecture: an expert in individual fields can analyse it, he can seek the origin, development, variants. Great architects used this principle in their work, architects who changed the world. Oliver mentions F.L.Wright and Loos and there are others.

The most important characteristic of vernacular architecture is not recipe but order. Order represents tradition, rule, which brings about a particular result.

The final aim is the active uniformity of construction, function and appearance: harmony. All elements function in this, in the end they complement each other. No element is more important than another; they work only as a totality, whereby they are complete.

The world is different today than it was yesterday. There are different possibilities, and also demands: technology and technique enable new possibilities, new dimensions of use, function and appearance.

Elements of the heritage, tradition, nostalgia or stubbornness can only be included in architecture today in one field, the visual; not in content and not in construction or function, only in form. Form is the view of architecture but, at the same time, also a reflection of the interior, function and effect.

Construction is thus distinguished from architecture: while a building is a problem in itself - just as important a problem - architecture is the totality of plan, ideas, collecting information and understanding it; it is a conceptual project realised, it is the placing of content in an object and in the environment, architecture is above all the life and work that it offers; within itself and in harmony with the environment and with others. Only then is architecture good, successful.

I talk throughout about harmony. This is precisely the essence: good architecture - both new and old - always looks smaller than it is, it does not stand out and is not 'different'.

So a prominent poisonous yellow house, orange or even violet, and those with towers and turrets are not distinction. They are stupidity.

Good architecture subordinates itself to the passive, natural environment; it actively cooperates with it.

The definition of architecture is: the sum of the requirements of the user, the possibilities provided by nature and the capacities of the builder to harmonise these two categories to the maximum possible extent. Aesthetics is the result of these two categories.

The requirements of the user, who is also normally the investor, are the desires and needs of a person who knows what he wants, who knows what it will be used for and for what not, who can only invest in as large a building as he needs and can maintain.

The possibilities of nature are the circumstances that allow the use of materials, their working and technology and, of course, the aim of the result, i.e., the architecture itself. It is thus natural material or material that man has processed in such a way as to improve it (Oliver 2003:12) - for example: fired clay instead of raw clay is harder, more resistant, more

drži obliko. Je boljša. Ampak ali je boljša tudi v Sahari, kjer ni kurjave in ni možnosti za ta tehnološki postopek?

Gradnja pa je tisti element, ki omogoča izrabo možnosti in vključuje vse pridobljeno znanje, dediščino prednikov in tuje izkušnje pri sestavi hiše, ki služi za določene namembnosti. Pri tem oblika ni zanemarljiv sestavni del. In če proporcionirana koroška kašča ali klet, pa vodnjak ali klopotec niso postavljeni na vidna mesta zaradi postavljajstva, pač pa zaradi tega, da bolje delujejo, temu rečemo danes smiselno postavljanje v prostor. Delovanje je bistveni del kompozicije celote. Estetsko oblikovan klopotec daje gledalcu ob uporabi tako vidni kot slušni doživljaj, a je prvotno namenjen preživetju.

Govorim o kakovosti višje vrste, o kulturi. Ta kultura oblikovanja je pri naši vernakularni arhitekturi na zavidljivo visoki ravni, pa naj gre za gospodarske objekte, za uporabne izdelke ali za okvir človekovega bivanja: za hišo. Vse to: gradbena znanost, obrtništvo, umetnost - vsak element zase ali vsi skupaj, kar je namenjeno osebni uporabi, ki jo je izgradil človek sam zase - je vernakularna arhitektura.

Vernakularna arhitektura je plod nešolanega, a iskričevega delavca z mnogimi izkušnjami, ki mu gradnja ni bila poklic. Usmeritve in temeljne ideje je dobil kot dediščino, to je oplemenitil s svojim znanjem, z izkušnjami in s svojo lastno intuicijo, istovetnostjo (Juvanec 2004a:19).

Skromna arhitektura nima nekih trendov, poti in zgledov. Ne sledi velikim ciljem, je preprosto uporabna.

Zakaj je potem dobra? Ker je preživela, ker je obstala vse do današnjih dni? Vsa slaba arhitektura je strohnela že pred stoletji, obdržala se je le še tista, ki je plod izkušenj stoletij, rezultat dediščine, ki pomaga graditi in ne obremenjuje z nepotrebnimi pravili, recepti in dogmami. Nima receptov, ima pravila (Le Corbusier 1963:16), ki delo omogočajo, in ki zagotavljajo, da bo rezultat - arhitektura - uporaben, trajen, lahko izvedljiv in povrh še estetski. Tako je estetika le še plašč tiste notranjosti, ki je nujna, ki kaže resničnost in pravo vsebino. Pa tudi notranjost je odraz delovanja, ki se kaže predvsem v tlorisu. Ta omogoča delovanje človeka v hiši.

Ni detajla kmečke arhitekture, ki bi bil narejen "kar tako", brez vzroka. Niti dekoracije. Vsaka zareza ima svoj smisel, vsaka odprtina nečemu služi, dekorativno odrezan špirovec ima zaradi te dekoracije daljšo življenjsko dobo, enako letve v preklonu ali skodle. In že zaradi tega ima "pravico biti", kot pravijo Francozi.

Kmet si ni mogel privoščiti velikopoteznega detajla, če zanj ni imel vzroka. Ta vzrok pa je bil: kakovost. Estetika sama zase je kakovost višje ravni. In kmečka arhitektura je robata, preprosta, a iskrena in zato bolj kakovostna in trajnejša od tiste, ki je plod znanja in izkušenj, pridobljenih v šolah, ki je delo profesionalcev. Seveda tudi strokovnjaki danes upoštevamo stara pravila, a nas tako tehnika kot tehnologija razvajata z množico možnosti. Te sicer omogočajo več, a so istočasno nujno vezane na nove okoliščine današnjega dne.

Naš podeželski prostor je posejan z vernakularno arhitekturo vse do prihoda Furlanov, ko dobimo tudi tukaj značilne, večje, zidane stanovanjske zgradbe, ki niso več samo in izključno uporabne. Gre

stable and, in the end, retains its shape. It is better. But is it also better in the Sahara, where there is no means of firing and no possibility of this technological procedure?

The building is the element that enables use of the possibilities and the inclusion of all obtained knowledge, the heritage of our forebears and foreign experience, in the composition of a house that serves a particular purpose. Form is not a negligible element in this; and a well proportioned Koroškan granary or cellar, or a well or a wind rattle, is not set prominently in a visible place in order to brag but so that it works better. Today, this is called sensible spatial location. Function is an essential element of the composition of the whole. An aesthetically designed wind rattle gives the viewer both a visual and audible experience, but the original intention is survival.

I am talking of quality of a higher kind, of culture. This design culture is on an enviably high level in Slovene vernacular architecture, whether of economic facilities, functional products or the framework for human life: a house. All this: construction knowledge, craftsmanship, art - each element in itself or all together - of what is intended for personal use, which man has built for himself, is vernacular architecture.

Vernacular architecture is the fruit of an unschooled but intelligent worker with a great deal of experience, for whom building is not a profession. He gained guidelines and basic ideas as heritage and he enriched this with his own knowledge, experience and his own intuition, identity (Juvanec 2004a:19).

Modest architecture does not have trends, paths or exemplars. It does not follow great aims. It is simply functional.

Why, then, is it good? Because it has survived, because it has existed and continues to exist today. All the bad architecture fell into ruin centuries ago. What is left is the fruit of experience of centuries, the result of a heritage that it helps to build and that is unburdened with unnecessary rules, recipes and dogmas. It has no recipes, though it has rules (Le Corbusier 1963:16), which enable work and ensure that the result - architecture - will be useable, durable, practical, and also aesthetic. Aesthetics is thus only the covering of the essential interior, which shows the reality, the real content. The interior, too, though, is a reflection of function, which appears above all in the ground plan. This enables man's functioning in the house.

No detail of farm architecture is »ad hoc«, without reason. Not even decoration: each incision has its meaning, each opening serves some purpose, a decoratively cut rafter has a longer lifespan because of this decoration, the same with alternating batons or shingles. Just because of this, it has the »right to be«, as the French say.

A farmer could not afford grand gestures in detail if there was no reason for them. A reason, though, was quality. Aesthetics itself is quality of a higher level. Farm architecture is rough, simple, but sincere and thus of higher quality and more durable than that which is the fruit of knowledge and experience gained in schools, which is the work of professionals. Of course, today's professionals also respect the old rules, but both technique and technology have opening for us a mass of possibilities. These enable more but, at the same time, they are necessarily bound to the new circumstances of today.

za nove elemente, ki postajajo pravilo, na primer vhodno stopnišče, nadstrešek ... Pojavijo se okraski, ki na zidanem zidu niso več nujno potrebni, ti okraski posnemajo nekatere stilne oznake. Nekateri elementi so vneseni na novo, vnašajo kombinacije obstoječe, značilne krajevne arhitekture, domače materiale in obdelave. Mnogokrat pa prinašajo nove, cenene in prepoceni izvedbe, ki so drage za vzdrževanje, imajo krajšo življenjsko dobo od celote in zanje je značilno, da prav v današnjem času razpadajo, propadajo in dokazujejo, da je imela vernakularna arhitektura, stara nekaj sto let, vendarle prav in da je boljša.

Zakaj torej vernakularna arhitektura in zakaj je danes ni več? Šole odpirajo oči mnogo bolj na široko kot jih je nekdaj dediščina. Arhitektura je danes plod stroke in strokovnjakov, ki tehnično obvladajo svoja področja z novimi tehnikami, tehnologijami in z materiali.

Dobra arhitektura pa je tista, ki vnaša še nekaj več: kulturo.

Kulturo prostora in ljudi.

Taka je bila vernakularna arhitektura.

The rural space of Slovenia is scattered with vernacular architecture, all the way to the transition to Friulia where here, too, there are typical, large, solidly constructed residential buildings, which are no longer merely and exclusively functional. New elements that have become the rule: for example, entrance steps, protruding roofs etc. Decorations appear on stone walls that are no longer essential, and these decorations copy certain stylistic marks. Some elements are introduced anew: combinations occur with existing, characteristic local architecture, local materials and working. New, cheap, and too cheap, executions are often introduced, which are expensive to maintain, have a shorter lifespan than the totality and, typically, they are actually falling apart in our own time, disintegrating, demonstrating that vernacular architecture, several hundred years old, is nevertheless right and is better.

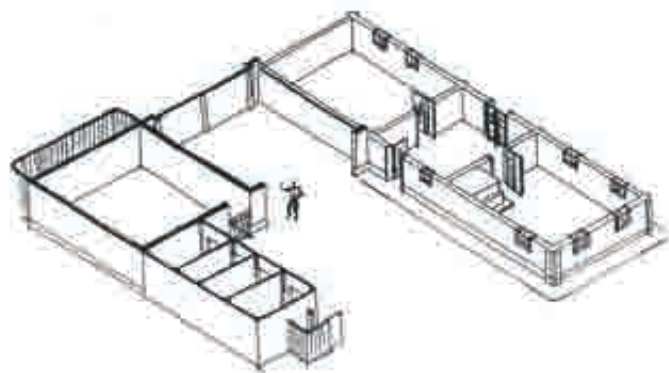
Why, then, vernacular architecture and why is there no more today? Schools open the eyes much wider than the former heritage. Architecture today is the fruit of a profession and experts who technically master their own field with new techniques, technologies and materials.

Good architecture is that which introduces something more: culture.

The culture of space and of people.

Vernacular architecture was such.

vsak posameznik dobil v obdelavo enako količino zemlje, na začetku in v ravnini v podaljšani parceli (Fister). Zato so parcele ozke in dolge. Prostora za hišo je malo in edina možnost je tudi taka hiša. Delovnega dvorišča praktično ni, malo prostora je pred bivalnim delom, nekaj ob hlevih, gumno ima navadno nadstrešek za občutljivejša zunanja dela. Najpogostejši primer pri nas pa je ravna hiša z vhodom spredaj in zadaj, kjer imamo zadosti prostora tudi za delo.

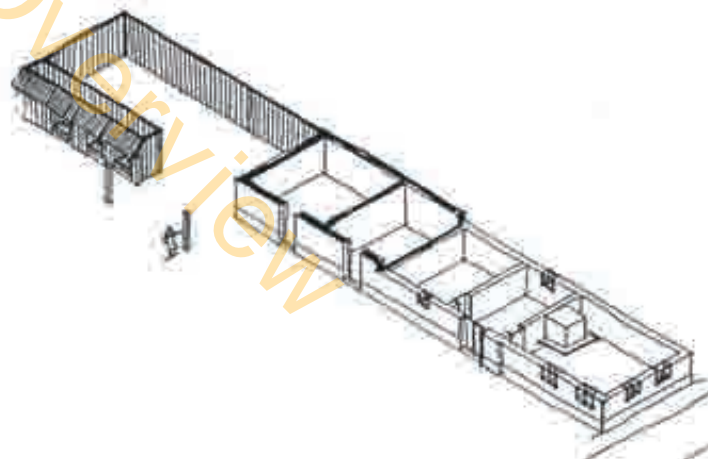
Slika 39 / Figure 39

Zapognjeni dom, Zasadi. Arhitektura obkroža delovno dvorišče. 'Glavni' vhod je na sliki zadaj. Tega tudi ne uporabljajo, vse se dogaja ob delu, na delu, z delom, na dvorišču. Gumno je prevozno, zadaj je prostor za orodja, tudi za otepe slame za streho, ko je še bila taka.

Angled farmstead, Zasadi. The architecture encircles the working yard, the 'main' entrance is at the back in the picture. This is not used: everything happens beside work, at work, with work, in the yard. The threshing floor is accessible; at the back is a space for tools, also for bundles of straw for the roof, when the roof was thatched.

Colonisation, the organised settlement of immigrants, was arranged so that each individual received the same amount of land to cultivate, at the beginning and on the level in an extended parcel (Fister): something by the road, something on the flat, some by the stream and some forest, so the parcels are long and narrow. The space for the house is small and only such a house is possible. There is practically no working yard, there is little space in front of the living part, a bit beside the stockhouse, the threshing floor normally has an extended roof for the most sensitive outside work.

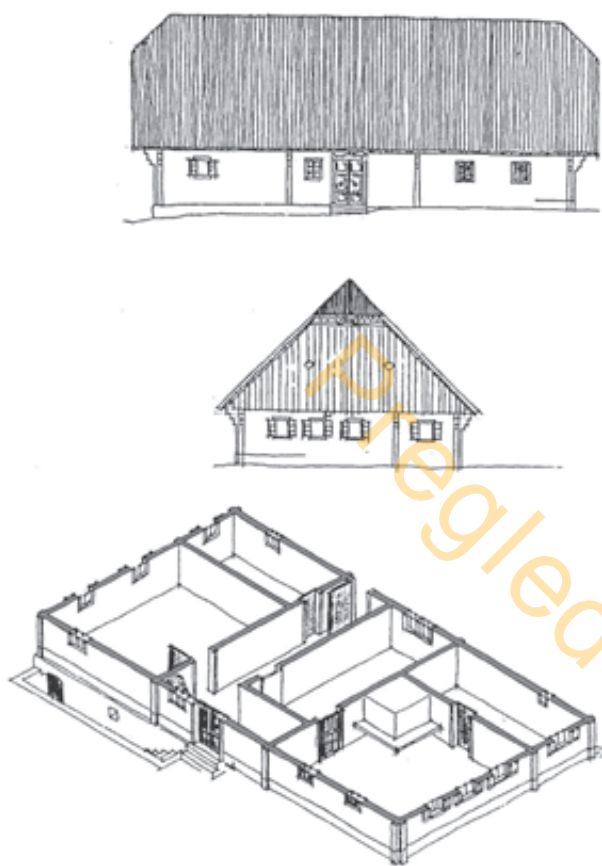
The commonest example here is the level house with entrances front and back, whereby there is also enough space for work.

Slika 40 / Figure 40

Filovci, stegnjeni dom na ozki in dolgi parceli. Prostori si logično sledijo, od bivalnega dela do gumna in svinjakov na koncu. Gumno je imelo nadstrešek in kap je bila višja od drugih kapi, pač za voz, poln sena, ki ga je bilo treba na hitro rešiti pred poletnim nalivom.

Filovci, extended house on a long, narrow parcel. Spaces follow logically: from the living part to the threshing floor to the pigsty at the end. The threshing floor had projecting roof and the eaves were higher than the other eaves, since the wagon full of hay had to be able to brought quickly under cover if there was a summer shower.

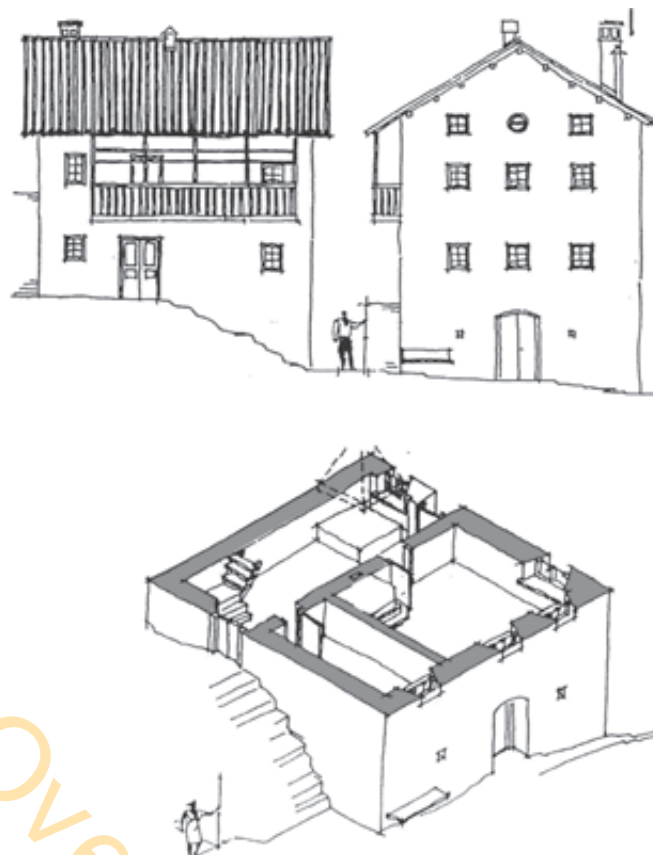
Slika 41 / Figure 41

Smrečno na vzhodnem Pohorju. Razširjena domačija z značilnim temeljnim tlorisom, ki je, tudi vidno in konstrukcijsko, razširjen. Slamnata streha je simetrična in ima ogromno podstrešje. Tesarska konstrukcija je prebeljena z apnenim beležem. Vidni so izjemno dolgi nosilci, sestavljeni iz več brun po višini, ki se končajo stopničasto, da ne otežujejo konstrukcije. Izgledajo pa dekorativni.

Smrečno in eastern Pohorje. Enlarged farmstead with characteristic basic groundplan, which has been enlarged visually and in terms of construction. The thatched roof is symmetrical and has a huge attic. The carpentry construction has been given a lime whitewash. The exceptional beams are visible, consisting of several logs of different height, which are gradated at the end. They look very decorative.

Poseben element so ograje. Gre za dvojno ograjo, za ograjo vrta in za tisto, ki usmerja in omejuje živino. Vrtna ograja omejuje vrt pred 'hišo', ki je vedno kvadratna, s stranico, ki je enaka širini hiše. Sestavljena je iz navpičnih letev, ki so zgoraj počez zažagane. Letve so goste, da ne prepuščajo kokoši, ki bi naredile škodo. Vrt pred hišo je predvsem tak za zelenjavo in za rože, zato nekaj kvadratov velikosti zadošča.

Ograje za živino pa so bolj masivne, redkejše. Najbolj imenitne so na Koroškem, kjer so prečke nabite pod kotom, da so tudi te nosilne, ne

Slika 42 / Figure 42

Modreje nad Sočo, visoka zidana hiša z blagim naklonom strehe v korcih. Postavljena je pravokotno na plastnice, da izkorišča padec terena in zagotavlja dostop do kar nekaj nadstropij direktno. To je primer izrabe gradnje v višino, ko prostora za razpotegnjen tloris ni. Balkoni so v tem primeru ustrezna rešitev, saj je v tretjem nadstropju to edina možnost za stik z zunanjim svetom: navidezen stik. Dejanskega prostora za delo zunaj ni, zaradi premajhne parcele, naklona in vetrov. Ne gre pa prezreti bližine Italije in vplivov arhitekture zahodnih ravnin.

Modreje nad Sočo, high masonry house with gently roof inclination in 'korci' (Spanish style roof tiles). It is set at right angles to the contour in order to use the falling terrain and provide access to the several floors directly. This is an example of exploitation of construction at different heights, when there is no room for an extended groundplan. In this case, balconies are a suitable solution, since, on the third floor, they are the only possibility of contact with the outside world: apparent contact. There is not actually space for work outside: because of the too small parcel, the inclination and the wind. The vicinity of Italy and influence of the architecture of the western lowlands should not be overlooked.

Fences are a special element. There are two forms of fences, for a garden and those that direct and restrict animals. The garden fence bounds the garden in front of the 'house', which is always square with sides the same width as the house. The fence consists of vertical slats sawn at an angle at the top. The slats are dense, to keep the chickens out. The garden in

Izvleček

Vrsta knjig Arhitektura Slovenije je načrtovana v obsegu petih delov z delovnimi naslovi: 1, Alpski del; 2, Severovzhod; **3, Osrednji pas** od Cerkljanskega, preko Ljubljanske kotline vse do Kozjanskega; 4, Dolenjska hribovja; 5, Kraško - mediteranski del Slovenije. Prav tretji del, osrednji pas izgleda najbolj raznolik. Arhitektura pomeni 'trdno stati', kar je nedvomno atribut preprostega človeka. Taka je tudi ta arhitektura.

Arhitekturo kot oblikovanje prostora določa že Vitruvij: sestavni deli so konstrukcija, funkcija in estetika.

Preprosta, mala, vernakularna arhitektura ni tista za kralje, za mrtve ali za bogove, pač pa za vsakodnevno življenje in je delo malega človeka. Vernakularna arhitektura ni plod šolanih ljudi: zamislili so si jo, jo izvedli in jo uporabljajo tisti, ki so znanje dobili od prednikov kot dediščino, s kulturo. Njihova naloga pa je, da to znanje, oplemeniteno z izkušnjami, nadaljujejo in razvijajo v obliki kulture. Vernakularna arhitektura je vedno na novo izumljena, je neponovljiva: danes še obstaja, nova ne nastaja več. Danes je arhitektura plod strokovnjakov, arhitektov in drugih.

Dobra arhitektura - tudi danes - pa je boljša, če upošteva in kaže tisto kulturo naših dedov, ki se je ohranila do danes. Ne v detajlu, ne v materialu: v misli.

Vernakularna arhitektura alpskega dela Slovenije pokriva dobršen del gorate Slovenije: Julijske Alpe, Karavanke, Kamniške in Savinjske Alpe, vse do Pohorja (Centralne Alpe).

Drugi del, AS2 sega od zahodnega Pohorja do madžarske meje, od Hodoša do Haloz.

Tretji del, AS3 obsega dobršen del osrednje Slovenije, horizontalni pas od zahoda proti vzhodu, katere značilnosti se razlikujejo tako od severa kot od juga.

Uvodni, teoretski del prinaša pomembno poglavje o bistvu zgradbe: o njeni vsebini. Gre za organizacijo življenja in dela, konstrukcije in delovanja. To je tloris.

Teoretično se začne s centrom in nadaljuje s krogom, s krožnim dodajanjem elementov, ki omogočajo delovanje. Praktično je center ogenj. Ta je predstavljen na zahodu kot odprto ognjišče, v pretežnem delu Slovenije pa je ujet v lončeno peč, okrog katere se vrtil življenje v 'hiši', kot pravimo Slovenci osrednjemu bivalnemu prostoru hiše. A najpomembnejši element je pravzaprav kuhinja, ki se razvije okrog zunanega vhoda v peč, kar omogoči čist osrednji prostor, brez dima, a topel in prijeten, tako za bivanje, delo in za spanje. Dodajanje prostorov je le še vprašanje časa in seveda potreb.

Druga polovica knjige predstavlja različice značilne arhitekture po objektih: od

bivalne hiše lastnika in prevžitkarja do hleva, poda, kašče, sušilnice, kozolca, mlina in žage, vse do preže in klopotca.

Nekateri detajli so narisani, pretežni del knjige pa so fotografije. Te so opremljene z GPS podatki v sistemu WGS 84, z metrsko mrežo, ob vsakem objektu pa je tudi omenjen kraj, kjer se nahaja.

To so predvsem: **domačija** kot sklop bivalne hiše z gopodarskimi objekti; **bivalna hiša**; **bivalna hiša z gospodarskim delom**; **skedenj**, kot kombiniran objekt kmetijskega gospodarstva, običajno v sklopu hiše; **hlev**, kot objekt za bivanje živali; **sušilnica**, kot objekt za sušenje, predvsem z ognjem, pa sušilnica kot **koruznjak**; **kašča**, kot zgradba za spravilo hrane; **čebelnjak** kot pomemben del naše arhitekturne dediščine; **hram**, **klet** kot samostojen objekt; **mlin**, **žaga**; **lovska preža** na planjavi ali ob jasi v gozdu, **klopotec**, ki je sicer bolj znan v severnih krajih, a kot kaže, so najstarejši prav v vzhodnem delu osrednjega pasu. Najposebnejši del arhitekture tega območja pa so **zemljanke ali repnice**, kot jim rečejo na Bizeljskem in predstavljajo vkopano arhitekturo 'umetnega' podzemlja.

Končno so v knjigi še indeks pojmov, 'slovarček, kot ga razume arhitekt' in seznam virov, ki so za to območje in za tematiko najpomembnejši.

The series of books *Architecture of Slovenia* is planned in five parts, with the working titles: 1. Alpine Part; 2. Northeast; 3. **Central Belt** from Cerkljansko across the Ljubljana Basin all the way to Kozjansko; 4. Dolenjsko Hills; 5. Karst – Mediterranean Slovenia. Part three, the central belt has the most diverse appearance.

Architecture means 'to stand firmly,' which is undoubtedly an attribute of simple man. As also this architecture.

Vitruvius already defined architecture as the design of space: construction, function and aesthetics are the composite parts.

Simple, small, vernacular architecture is not for kings, for the dead or for the gods, but for everyday life and it is the work of small man. Vernacular architecture is not the fruit of educated people: it is conceived, executed and used by those who have gained their knowledge from their forebears, as heritage, from culture. Vernacular architecture is always freshly invented, it is unrepeatable: it still exists today, but is no longer created anew. Today, architecture is the fruit of experts, architects and others.

Good architecture - even today – is better if it respects and demonstrates the culture of our forebears that has been preserved until today. Not in detail, not in materials: in idea.

The vernacular architecture of the Alpine part of Slovenia deals with a high proportion of the Slovene mountains: the Julian Alps, Karavanke, Kamnik and Savinja Alps, all the way to Pohorje (Central Alps).

The second part, AS2, covers from western Pohorje to the Hungarian border, from Hodoš to Halože.

Part 3, AS3 covers a good part of central Slovenia, a horizontal belt from the west towards the east, the characteristics of which differ from both north and south.

The introductory, theoretical part provides an important chapter on the essence of building: its content. This is the organisation of life and work, construction and functioning. This is the ground plan.

Theoretically, it starts with the centre and continues with a circle, with the circular addition of elements that enable functioning. In practical terms, the centre is the fire. In the west this is an open hearth but in most of Slovenia it is enclosed in a earthenware stove, around which life revolves in the 'house' as Slovenes call the central living room of a house. The most important element, though, is actually the kitchen, which developed around the external access to the stove, which allows a clean central space, without smoke, but pleasant and warm, for living,

work and for sleeping. The addition of further rooms was only a matter of time and, of course, need.

The second half of the book presents variants of typical architecture by objects: from the dwellings of the owner and those of dependents through stock houses, threshing floors, granaries, drying houses, kozolci, mills and sawmills, to hunting towers and wind rattles.

Some details are sketched, but the major part of the book consists of photographs. These have GPS data attached, in the WGS 84 system, with a metre net, and the name of the location of each object is also mentioned.

These are primarily: **farmstead** as a complex of residential house with auxiliary buildings; **residential house; residential house with auxiliary parts; barn**, as a combined object of the farm economy, normally within the complex of a house; **stock house**, as the facility in which animals are kept; **drying house**, as a facility for drying, mainly using fire, and a drying house as a **corn house; granary**, as a building for storing food; **apiary** as an important part of the Slovene architectural heritage; **storehouse, cellar** as an independent structure; **mill, sawmill; hunting tower** in the open or beside a glade in the forest, **wind rattle**, which is actually more familiar in the northern part although the oldest appear in the eastern part of the central belt. The most specific element of the architecture of this area is **earth houses**, storage caverns dug into the ground, or **repnice**, as they are called in **Bizeljsko**, which are architecture of the 'artificial' underground.

Finally, the book contains an index of terms in Slovene, a 'glossary as understood by an architect' and a bibliography of the most important sources for this region.

Auszug

Eine Serie der Architektur Sloweniens ist in einem Fünfteiler geplant, mit den Arbeitstiteln: 1 Alpen-Teil; 2 Nordosten; **3 Zentraler Gürtel** von Cerkljansko über den Lajbacher Talkessel bis nach Kozjansko, 4 Dolenjska Hügel, 5 Kraško – der Mediterane Teil Sloweniens. Es ist der dritte Teil der zentrale Gürtel der unterschiedlicher nicht sein könnte.

Architektur bedeutet 'fest stehen', was zweifellos ein Attribut des einfachen Menschen ist. So ist auch diese Architektur.

Die Architektur als Gestaltung des Raumes hat schon Vitruvius festgelegt: Die Hauptbestandteile sind die Konstruktion, Funktion und die Ästhetik.

Die einfache, kleine, vernaculare Architektur ist nicht eine für die Könige, die Toten oder die Götter, sondern für den Alltag und die Arbeit des kleinen Mannes. Die Vernaculare Architektur ist nicht das Erzeugnis gebildeter Menschen: ausgedacht, durchgeführt und benutzt haben es jene, die das Wissen von Ihren Vorfahren als Kulturerbe weitergereicht bekommen haben. Ihre Aufgabe ist es, dieses Wissen zu veredeln, fortzusetzen und in Form der Kultur weiter zu entwickeln. Die Vernaculare Architektur wurde immer wieder neu erfunden und ist einzigartig: es gibt sie noch heute, jedoch entsteht keine neue mehr. Heute ist die Architektur das Ergebnis der Experten, Architekten und anderer. Gute Architektur – auch heute noch – ist besser, wenn sie die Kultur unserer Großväter zeigt und berücksichtigt, die bis heute erhalten geblieben ist. Nicht im Detail, nicht im Material: in Gedanken. Die Vernaculare Architektur des Slowenischen Alpenreiches zieht sich durch den Großteil des Slowenischen Gebirges: Julischen Alpen, Karavanken, Kamnik und Savinja Alpen, bis hin zum Pohorje (Zentralalpen).

Der zweite Teil AS2 erstreckt sich vom westlichen Pohorje bis zur ungarischen Grenze, vom Hodo bis zum Halož.

Der dritte Teil, AS3 erstreckt sich über einen beträchtlichen Teil des zentral Sloweniens, der horizontale Gürtel von Westen bis zum Osten, deren Eigenschaften sich von Nord und Süd unterscheiden. Der einleitende, theoretische Teil erbringt ein wichtiges Kapitel über das Wesen des Gebäudes: über seinen Inhalt. Es handelt über die Organisation des Lebens und der Arbeit, der Konstruktion und der Funktion. Das ist der Grundriss.

Theoretisch beginnt er mit dem Zentrum weiter zum Kreis, mit kreisförmigen hinzufügen der Elemente, der den Betrieb ermöglicht. Praktisch ist das Feuer im Zentrum.

Dieses ist im Westen als offenes Feuer dargestellt, im Großteil Sloweniens jedoch im Lehmofen, um dem sich das Leben im 'Haus' dreht, wie die Slowenen den Mittelpunkt des Wohnraumes nennen.

Das wichtigste Element ist eigentlich die Küche, das sich um den externen Eingang des Ofens entwickelt, das einen sauberen zentralen Bereich ermöglicht, ohne Rauch, jedoch warm und angenehm ist, sowohl zum wohnen, arbeiten und schlafen.

Hinzufügung von Räumen ist nur eine Frage der Zeit und des Bedarfs.

Der zweite Teil des Buches stellt unterschiedliche charakteristische Architektur in Gebäuden dar: vom Wohnhaus des Eigentümers und Anteilteilerhaus bis zum Stall, Boden, Getreidespeicher, Trockneraum, Heuraufen, der Mühle und Sägewerk, bis zur Hochstand und der Rassel.

Einige Details sind gezeichnet, der Großteil des Buches sind Bilder. Diese sind mit GPS-Daten im WGS84 System ausgestattet, mit einem Meter Einheit Gitter, bei jedem Objekt ist auch der Ort erwähnt wo er sich befindet.

Das sind vor allem: Der **Bauernhof** als Wohneinheit mit Wirtschaftsgebäuden; **Wohnhaus; Wohnhaus mit wirtschaftlichen Teil; Scheune**, als kombinierte Anlage der Bauernwirtschaft, in der Regel im Hausumfang. **Stallung**, als Anlage für die Tiere. **Trockenraum**, Als Anlage zur Trocknung, insbesondere mit dem Feuer und **Maistrockenanlage; Getreidespeicher**, als Gebäude für die Aufbewahrung von Lebensmitteln; **Bienenhaus** als wichtiges Teil unseres architektonischen Erbes;

Keller als separate Anlage; **Mühle, Sägewerk; Hochstand** (Hochsitz) auf der Ebene oder auf der Lichtung im Wald. **Rassel**, die in den nördlichen Orten besser bekannt ist, jedoch wie es aussieht sind die ältesten Rasseln aus dem östlichen Teil des zentralen Gürtel. Der wichtigste Teil der Architektur dieser Gegend sind die **Erdhäuser** oder **repnice**, wie sie im Bizeljskem genannt werden und stellen die eingegrabene Architektur der 'künstlichen' Unterwelt dar.

Endlich ist im Buch auch der Index von Begriffen, 'Wörterbuch wie der Architekt ihn versteht'

Und Liste der Quellenangaben, der wichtigsten Thematiken.

La série de l'architecture de la Slovénie est conçue en cinq parties portant les titres de travail suivants : 1) La région des Alpes ; 2) Le Nord-est ; **3) La Slovénie centrale** – de Cerkljansko et du bassin de Ljubljana jusqu'à Kozjansko ; 4) Les collines de Dolenjska ; 5) Le Karst – la Slovénie méditerranéenne. C'est précisément la troisième partie, celle de la Slovénie centrale, qui est la plus variée.

Le mot architecture veut dire «être solidement dressé», ce qui est sans aucun doute l'attribut des gens ordinaires, tel est en effet aussi l'architecture dont il est question dans cette partie.

L'architecture en tant que conception d'un espace a déjà été définie par Vitruve : ses composantes sont la construction, la fonction et l'esthétique. L'architecture ordinaire, vernaculaire n'est pas destinée aux rois, aux morts ou aux dieux, mais à la vie quotidienne. Elle est l'œuvre de gens ordinaires. L'architecture vernaculaire n'est donc pas le fruit de gens érudits : elle a été conçue, accomplie et utilisée par des personnes qui ont hérités de ce savoir de par leurs aïeux et de par leur culture. Il est de leur devoir d'affiner cette capacité, de la compléter avec l'expérience, de la maintenir et de la développer en forme de culture. L'architecture vernaculaire est toujours inventée à nouveau, elle ne peut pas être répétée : elle existe encore à ce jour, mais elle n'est plus créée à neuf. Car aujourd'hui, l'architecture est le produit d'experts, d'architectes et autres personnes spécialisées. La bonne architecture – aujourd'hui aussi – est meilleure encore quand elle respecte et démontre la culture de nos aïeux qui a été préservée jusqu'à ce jour. Pas nécessairement dans les détails ou les matériaux, mais dans la pensée.

L'architecture vernaculaire de la Slovénie alpine traite une bonne partie de la région montagneuse de la Slovénie : les Alpes juliennes, le massif des Karavankes, les Alpes de Kamnik-Savinja et le massif du Pohorje (alpes centrales).

Dans la deuxième partie de la série «Architecture de la Slovénie» il est question de la région allant du massif du Pohorje occidental jusqu'à la frontière hongroise, c'est-à-dire de Hodoš à Haloz.

Le troisième volume de la série traite de la majeure partie de la Slovénie centrale, la bande horizontale s'étendant de l'ouest à l'est du pays et dont les caractéristiques diffèrent de celles du nord et du sud.

La partie introductive et théorique forme un chapitre important sur l'essence du bâtiment et de son contenu. Il s'agit de l'organisation de la vie et du travail, de sa construction et de son fonctionnement. En autre mots : de son plan de construction. Théoriquement, tout part du centre et continue en cercle. Les éléments importants au fonctionnement y sont ajoutés en forme circulaire. En fait, c'est le feu – l'âtre qui forme le centre. A l'ouest du pays, l'âtre est un foyer

ouvert, alors que dans la plupart des autres régions de la Slovénie le feu est capté dans des poêles en faïence autour desquels se déroule la vie de famille et qui représentent le cœur de la maison. L'élément le plus important est à vrai dire la cuisine qui se développe autour de l'ouverture extérieure de l'âtre, ce qui permet que la pièce centrale demeure propre, sans fumée, mais aussi chaude et agréable à vivre, travailler et dormir. L'annexe d'autres chambres n'est qu'une question de temps et de nécessité.

La deuxième partie du livre présente les différentes caractéristiques d'architecture en utilisant des exemples tels que : maisons d'habitation d'un propriétaire et d'un tenancier, étable, aire de battage, séchoir, moulin, scierie, affût perché et «klopotec» - une sorte de moulin à vent en bois pour chasser les oiseaux de la vigne. Certains détails sont dessinés, la majeure partie du livre cependant se compose de photographies. Elles sont équipées avec données GPS dans le système WGS 84, avec échelle ainsi que mention de l'endroit, où le sujet est situé.

Les sujets présentés sont : une **ferme** comme complexe de bâtiments d'habitation et d'exploitation ; **maison d'habitation** ; **maison d'habitation avec bâtiments d'exploitation** ; **grange** comme bâtiment combiné destiné à l'exploitation agricole et qui est normalement situé à proximité de la maison d'habitation ; **étable** comme bâtiment destiné au bétail ; **séchoir** comme lieu pour sécher, avant tout en utilisant du feu ainsi que le crib comme **séchoir à maïs** ; **le grenier** comme endroit pour stocker les vivres ; **la ruche** comme partie importante de notre patrimoine architectural ; **le cellier, la cave** en tant qu'édifice indépendant ; **le moulin, la scierie** ; **l'affût perché** en plaine ou en lisière de forêt ; **le «klopotec»** le moulin à vent en bois pour chasser les oiseaux de la vigne, bien que mieux connu dans les régions septentrionales du pays c'est surtout dans la partie orientale de la Slovénie centrale que les plus vieux ont été trouvés. Une des choses les plus caractéristiques de l'architecture de cette région de la Slovénie sont les **«zemljanka»** ou les **«repnice»** comme sont nommés les réduits souterrains de la région de Bizeljisko. Elles représentent l'architecture enfouie d'un monde souterrain «artificiel».

L'index à la fin du livre donne une liste des mots apparaissant dans l'ouvrage qui sont importants à l'architecte, ainsi qu'une liste des sources les plus importantes en ce domaine.

12345

AS

Pregled

borut juvanec

1 ALPSKI DEL

2 SEVEROVZHODNI DEL

3 OSREDNJI PAS

4 JUŽNA HRIBOVJA

5 KRAŠKO - MEDITERANSKI DEL

borut juvanec

Pregled / Overview

arhitektura slovenije 3
architecture of slovenia 3

36,50 €